

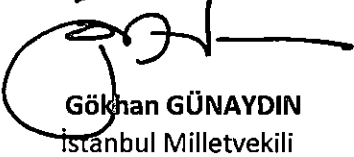
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 21 Kasım 2024
Sayı : 622

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Özgür ÖZEL
Makîsa Milletvekili
CHP Genel Başkanı

Murat EMİR
Ankara Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Gökhan GÜNAYDIN
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Ali Mahir BAŞARIR
Mersin Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

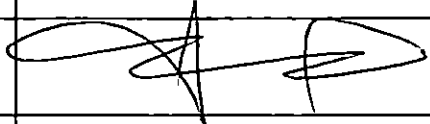
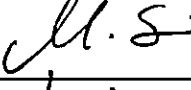
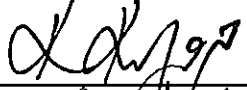
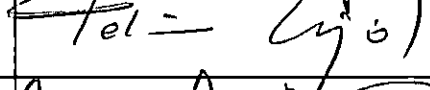
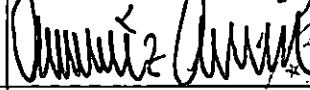
CHP milletvekillerinin tümünün imzasını içeren imza sirküleri, Teklifimiz ekte sunulmaktadır.

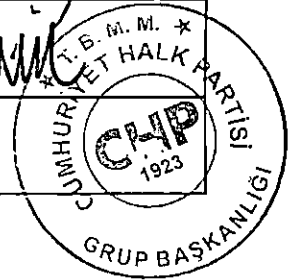

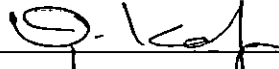
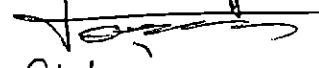
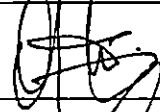
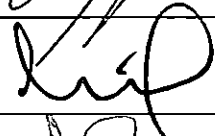
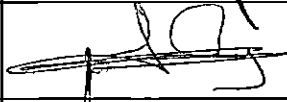
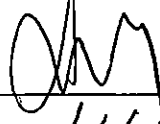
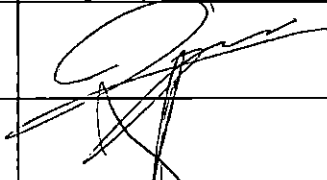
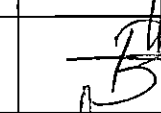
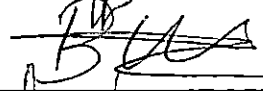
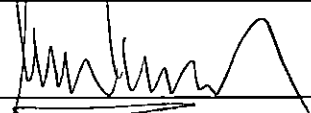
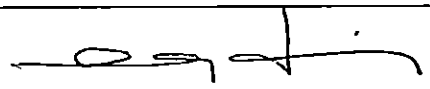
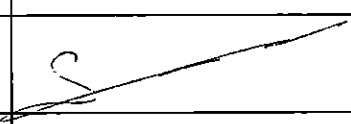
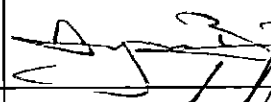
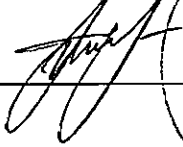
TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 21-11-2024	Esas No: 2/2702

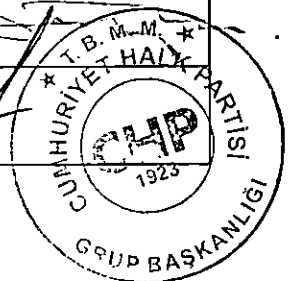
TBMM KARARLAR VE BAŞKANLIĞI
21 Kasım 2024
Numara:

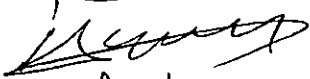
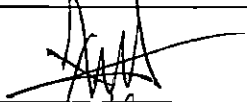
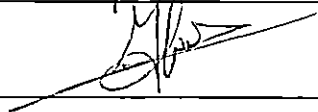
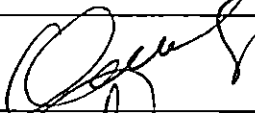
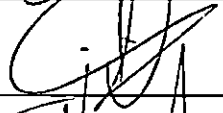
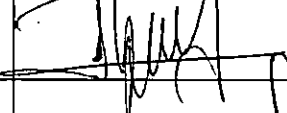
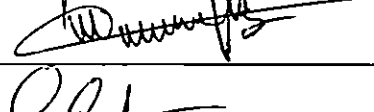
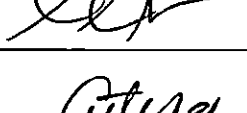
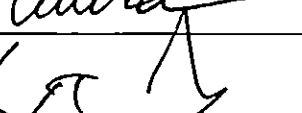
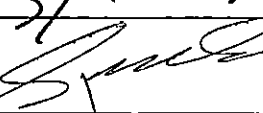
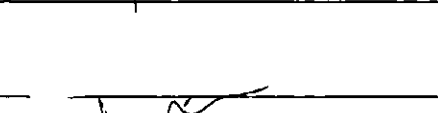
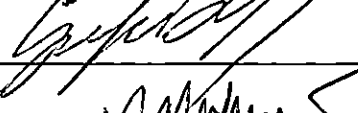
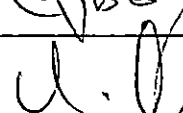
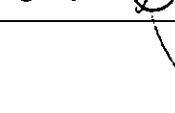
TBMM GENEL EVRAK
21 Kasım 2024
No: 1534399

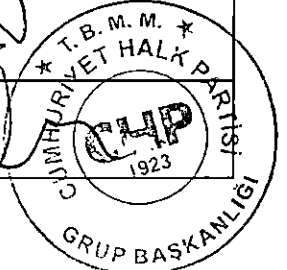
ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Ayhian	BARUT	Adana	
Burhanettin	BULUT	Adana	
Orhan	SÜMER	Adana	
Müzeyyen	ŞEVKİN	Adana	
Reşat	KARAGÖZ	Amasya	
Umut	AKDOĞAN	Ankara	
Tekin	BİNGÖL	Ankara	
Deniz	DEMİR	Ankara	
Semra	DİNÇER	Ankara	

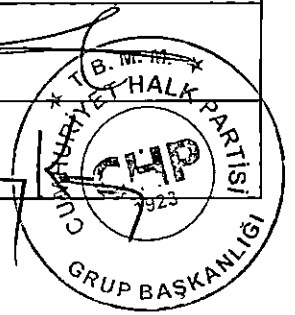
ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Murat	EMİR	Ankara	
Okan	KONURALP	Ankara	
Gamze	TAŞCIER	Ankara	
Aliye	TİMİSİ ERSEVER	Ankara	
Aylin	YAMAN	Ankara	
Cavit	ARI	Antalya	
Aliye	COŞAR	Antalya	
Sururi	ÇORABATIR	Antalya	
Mustafa	ERDEM	Antalya	
Özgür Erdem	İNCESU	Ardahan	
Uğur	BAYRAKTUTAN	Artvin	
Süleyman	BÜLBÜL	Aydın	
Evrin	KARAKOZ	Aydın	
Bülent	TEZCAN	Aydın	
Hüseyin	YILDIZ	Aydın	
Ensar	AYTEKİN	Balıkesir	
Serkan	SARI	Balıkesir	
Aysu	BANKOĞLU	Bartın	
Yaşar	TÜZÜN	Bilecik	

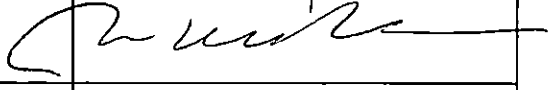
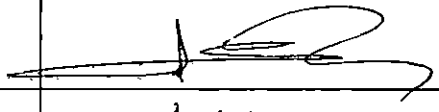
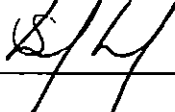
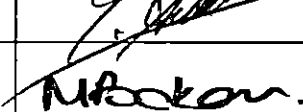
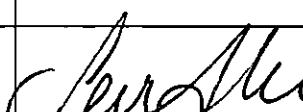
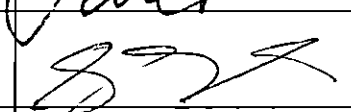
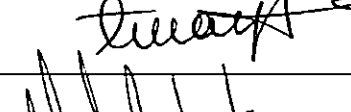
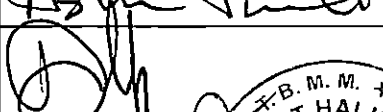
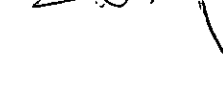

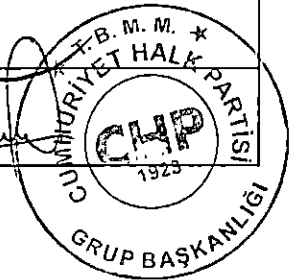
ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Türker	ATEŞ	Bolu	
İzzet	AKBULUT	Burdur	
Nurhayat	ALTACA KAYIŞOĞLU	Bursa	
Hasan	ÖZTÜRK	Bursa	
Kayihan	PALA	Bursa	
Orhan	SARIBAL	Bursa	
Özgür	CEYLAN	Çanakkale	
İsmet	GÜNEŞHAN	Çanakkale	
Mehmet	TAHTASIZ	Çorum	
Şeref	ARPACI	Denizli	
Gülizar	BİÇER KARACA	Denizli	
Mustafa Sezgin	TANRIKULU	Diyarbakır	
Talih	ÖZCAN	Düzce	
Ahmet Baran	YAZGAN	Edirne	
Gürsel	EROL	Elazığ	
Mustafa	SARIGÜL	Erzincan	
İbrahim	ARSLAN	Eskişehir	
Utku	ÇAKIRÖZER	Eskişehir	

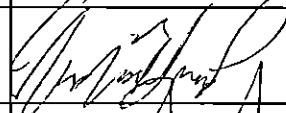
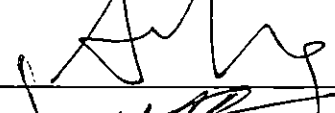
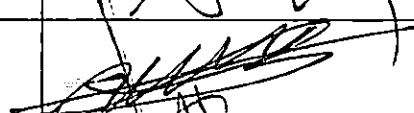
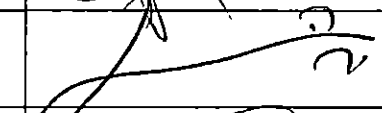
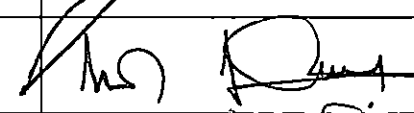
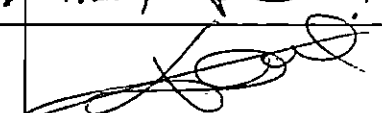
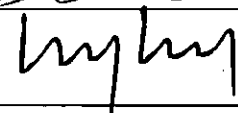
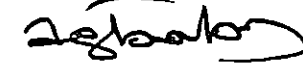
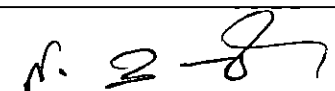
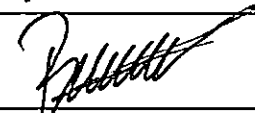
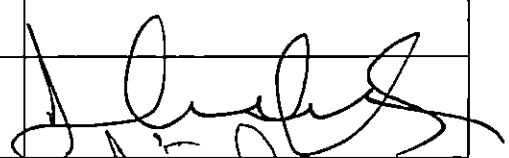
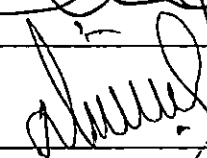
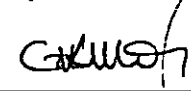

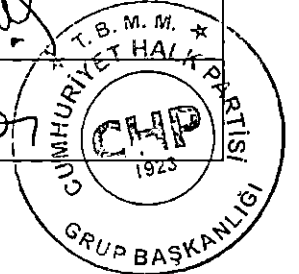
ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Jale Nur	SÜLLÜ	Eskişehir	
Melih	MERİÇ	Gaziantep	
Hasan	ÖZTÜRKMEN	Gaziantep	
Elvan	IŞIK GEZMİŞ	Giresun	
Mehmet	GÜZELMANSUR	Hatay	
Servet	MULLAOĞLU	Hatay	
Nermin	YILDIRIM KARA	Hatay	
Hikmet Yalım	HALICI	Isparta	
Fethi	AÇIKEL	İstanbul	
Gamze	AKKUŞ İLGEZDİ	İstanbul	
Engin	ALTAY	İstanbul	
Kadri Enis	BERBEROĞLU	İstanbul	
Türkan	ELÇİ	İstanbul	
Yunus	EMRE	İstanbul	
Zeynel	EMRE	İstanbul	
Ali	GÖKÇEK	İstanbul	
Gökhan	GÜNAYDIN	İstanbul	
Özgür	KARABAT	İstanbul	
İlhan	KESİCİ	İstanbul	

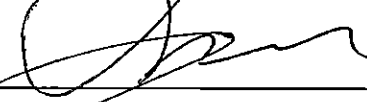
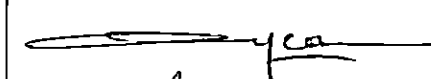
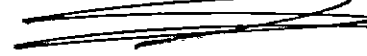
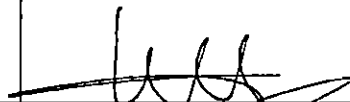

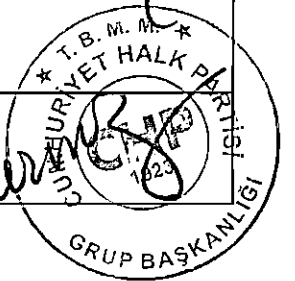
ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Yüksel Mansur	KILINÇ	İstanbul	
Suat	ÖZÇAĞDAŞ	İstanbul	
Turan Taşkın	ÖZER	İstanbul	
Oğuz Kaan	SALICI	İstanbul	
Namık	TAN	İstanbul	
Erdoğan	TOPRAK	İstanbul	
Ayşe Sibel	YANIKÖMEROĞLU	İstanbul	
Gökan	ZEYBEK	İstanbul	
Ednan	ARSLAN	İzmir	
Murat	BAKAN	İzmir	
Sevda	ERDAN KILIÇ	İzmir	
Gökçe	GÖKÇEN	İzmir	
Rıfat Turuntay	NALBANTOĞLU	İzmir	
Ahmet Tuncay	ÖZKAN	İzmir	
Mahir	POLAT	İzmir	
Yüksel	TAŞKIN	İzmir	
Rahmi Aşkın	TÜRELİ	İzmir	
Deniz	YÜCEL	İzmir	
Ali	ÖZTUNÇ	Kahramanmaraş	

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Cevdet	AKAY	Karabük	
İsmail Atakan	ÜNVER	Karaman	
İnan Akgün	ALP	Kars	
Aşkın	GENÇ	Kayseri	
Vecdi	GÜNDOĞDU	Kırklareli	
Fahri	ÖZKAN	Kırklareli	
Metin	İLHAN	Kırşehir	
Nail	ÇİLER	Kocaeli	
Mühip	KANKO	Kocaeli	
Harun Özgür	YILDIZLI	Kocaeli	
Barış	BEKTAŞ	Konya	
Veli	AĞBABA	Malatya	
Ahmet Vehbi	BAKIRLIOĞLU	Manisa	
Bekir	BAŞEVİRGEN	Manisa	
Özgür	ÖZEL	Manisa	
Ali Mahir	BAŞARIR	Mersin	
Hasan Ufuk	ÇAKIR	Mersin	
Talat	DİNÇER	Mersin	
Gülcan	KIŞ	Mersin	

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Süreyya	ÖNEŞ DERİCİ	Muğla	
Gizem	ÖZCAN	Muğla	
Cumhur	UZUN	Muğla	
Ömer Fethi	GÜRER	Niğde	
Mustafa	ADIGÜZEL	Ordu	
Seyit	TORUN	Ordu	
Asu	KAYA	Osmaniye	
Tahsin	OCAKLI	Rize	
Ayça	TAŞKENT	Sakarya	
Murat	ÇAN	Samsun	
Barış	KARADENİZ	Sinop	
Ulaş	KARASU	Sivas	
Mahmut	TANAL	Şanlıurfa	
İlhami Özcan	AYGUN	Tekirdağ	
Faik	ÖZTRAK	Tekirdağ	
Nurten	YONTAR	Tekirdağ	
Kadim	DURMAZ	Tokat	

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Sibel	SUIÇMEZ	Trabzon	S. Suiçmez
Ali	KARAOBA	Uşak	Ali Karaoğlu
Tahsin	BECAN	Yalova	Tahsin Becan
Eylem Ertuğ	ERTUĞRUL	Zonguldak	Eylem Ertuğ
Deniz	YAVUZYILMAZ	Zonguldak	Deniz Yavuz

Aykut
Bilal
Nimet

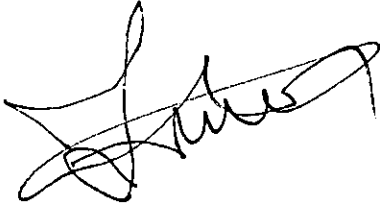
KAYA
BİLİCİ
ÖZDEMİR

Antalya
Adana
İstanbul

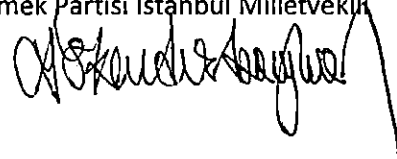
AKİ
B. B. B.
B. B. B.

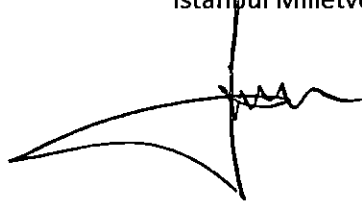
Sevda KARACA DEMİR
Emek Partisi Gaziantep Milletvekili

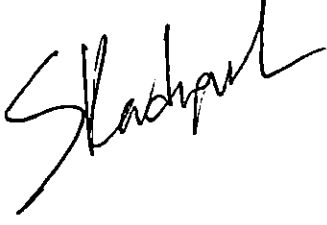
İskender BAYHAN
Emek Partisi İstanbul Milletvekili

Erkan BAŞ
Türkiye İşçi Partisi
İstanbul Milletvekili

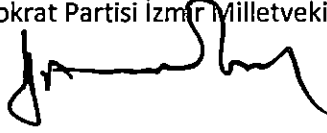
Saliha Sera KADIGİL
Türkiye İşçi Partisi
İstanbul Milletvekili

Ahmet ŞİK
Türkiye İşçi Partisi
İstanbul Milletvekili

Haydar ALTINTAŞ
Demokrat Partisi İzmir Milletvekili

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Haydar Altıntaş', written in a cursive style.

Muhammed Ali Fatih ERBAKAN

Yeniden Refah Partisi
İstanbul Milletvekili

Doğan BEKİN
Yeniden Refah Partisi
İstanbul Milletvekili

Mehmet AŞILA
Yeniden Refah Partisi
Kocaeli Milletvekili

Ali YÜKSEL
Yeniden Refah Partisi
Konya Milletvekili

GENEL GEREKÇE

İdari teşkilat rejimimize, idarenin bütünlüğü ilkesi ile yerel yönetimlerin idari ve mali özerkliği esasları hâkimdir. Bilindiği üzere Anayasa'nın 123'üncü maddesi uyarınca idarenin kuruluş ve görevleri merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Belediyeler, Anayasa'nın 127'nci maddesi uyarınca mahalli idareler kapsamında kalan kamu tüzel kişileridir. Merkezi idare, belediye üzerinde idari vesayet yetkisine sahiptir. Ancak bu yetki, kayıtsız değildir. İdari vesayet yetkisinin kullanılabilmesi için; mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacı güdülmelidir. Aynı zamanda idari vesayet yetkisi, kanunda gösterilen usul ve esaslar çerçevesinde kullanılabilir.

Buna karşın Anayasa'nın 127 inci maddesinin 4'üncü fıkrasının son cümlesi, "görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir" hükmüne amirdir.

Sözü edilen hüküm, herhangi bir süre kısıtına ve herhangi bir idari yargı organının kararına bağlı kalmaksızın, yalnızca açılan ve çoğu zaman hukuki nitelikleri sorunlu soruşturma süreçlerine dayanarak belediye başkanlarının, kesin hükme kadar olan uzun zaman dilimleri boyunca görevden uzaklaştırılmalarına neden olmaktadır.

Bu çerçevenin, demokratik bir hukuk devletinin idari vesayet yetkisinin oldukça dışında, keyfiliğe varan bir takdir yetkisi içerdiği açıktır. İçişleri Bakanı'nın, Danıştay'ın onayı ile uygulamaya koyabildiği ve makul bir süre ile sınırlandırılmış bir görevden alma sürecinin çok daha demokratik ve hukuki bir yaklaşım olabileceği değerlendirilmektedir.

Buna karşın, yürürlükteki Anayasa'nın yukarıda belirtilen hükmü doğrultusunda bir yasal düzenleme zorunluluğu bulunmaktadır.

Diğer taraftan, 5393 sayılı Kanun'un 45'inci maddesine bir fıkra ekleyen 674 sayılı OHAL KHK'sinin 38'inci maddesi, 6758 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesine karşılık gelmektedir. 2017 yılında gerçekleştirilen Anayasa Değişikliği öncesi Anayasa'nın 121'inci maddesinin son fıkrası gereğince 674 sayılı OHAL KHK'si TBMM'nin onayına sunulmuş ve 6758 sayılı Kanun olarak aynen kabul edilmiştir.

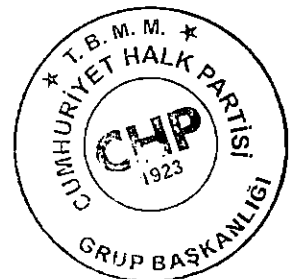
Sözü edilen 45'inci maddenin ikinci fıkrası, 15 Temmuz Darbe Girişiminden sonra çıkarılan OHAL KHK'lerinin ürünü olup, olağanüstü halin sona ermesinden sonra hukuk sistemimizden ayıklanmamış, dahası etkisi olağan dönemlere sirayet edecek biçimde kalıcı hale getirilmiştir.

Halbuki Anayasa Mahkemesi'nin 5393 sayılı Kanun'un başka bir hükmüne ilişkin verdiği bir iptal kararında;

"... kuralın, kısmen olağanüstü hâlin ilanına neden olan tehdit ve tehlikelerin bertaraf edilmesine yönelik olduğunu değerlendirmek mümkün ise de kural olağanüstü hâl süresini aşacak biçimde uygulanmaya imkân vermektedir. Başka bir ifadeyle kural olağanüstü hâl süresiyle sınırlı bir düzenleme öngörmemektedir. Bu durumda kurala ilişkin incelemenin Anayasa'nın olağan dönem kuralları yönünden öngördüğü denetim rejimine göre yapılması gerekir... İdari vesayet yetkisi, hiyerarşik denetimde olduğu gibi genel bir yetki olmayıp kanunla çerçevesi çizilen sınırlar içerisinde kullanılması gereken istisnai bir yetkidir. İstisnailik ve kanunilik idari vesayetin en belirgin iki temel özelliğidir. Bu bağlamda vesayet yetkisi mutlak bir kullanım zorunluluğunu da içermez. Anayasa'da belirtilen amaç ve çerçeve içinde kalmak koşuluyla bu yetkinin kapsam ve sınırını belirleme yetkisi kanun koyucuya aittir..."

şeklinde gerekçe kaleme alınmak suretiyle (14.11.2019 tarihli ve 2018/90 E.; 2019/85 K. sayılı Kararı); bu türden hükümlerin varlığının Anayasal sakıncaları ifade edilmiştir.

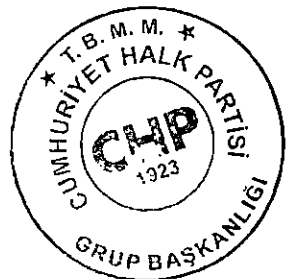
Anayasa Mahkemesi bir başka kararında 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 53'üncü maddesinin Belediye Meclislerinin Bakanlar Kurulu Kararı ile feshine imkan veren hükmünü; fesihle Belediye Meclislerinin organlık sıfatlarının üzerlerinden alınması, yani bu sıfatlarının kaybettirilmesi sonucu doğduğu; Anayasa'nın 116'ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre belediye meclislerinin feshedilmesinin ancak yargı organının kararı ile mümkün olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir (03.07.1963 tarihli ve 1963/73 E.; 1963/177 K.).

Buna karşın kayyım uygulamaları, belediyenin idari ve mali yönetimini, seçilmişlerden alarak atanmışların yetkisine vermekte; fiili fesih yapmaktadır. Halbuki Anayasa'nın demokratik devlet niteliğini vurgulayan 2'nci maddesinin, Devletin temel amaç ve görevlerini sıralayan 5'inci maddesinin, idari ve mali yönden yerel yönetimlerin merkezi idare karşısındaki konumunu belirleyen 127'nci maddesinin net ve açık hükümleri birlikte yorumlandığında görüleceği üzere; belediyeler üzerinde ağır ve ciddi nitelikte tehdit oluşturan söz konusu uygulamaların, Anayasal sistemimizde yeri bulunmamaktadır.

Son olarak belirtmek gerekir ki kayyım uygulamaları; salt bir kanun hükmüne dayanarak tesis edilen idari işlemlerin hukuka uygunluğuna indirgenebilecek teknik bir mesele değildir. Bu kayyım uygulamaları, belediyeler üzerinde sıkı bir idari vesayet kurmak suretiyle; Türkiye'de demokratik bir toplumun inşasını baltalayan, toplumsal uzlaşının önüne geçen, seçmen iradesini yok sayan siyasi eylemlerdir.

Bu bağlamda söz konusu Kanun teklifi ile hukuka aykırı kayyım uygulamalarına dayanak olarak gösterilen Kanun hükümlerinin yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

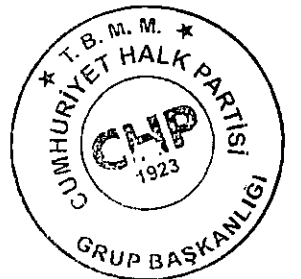

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesinin Belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesinin terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları sebebiyle görevden uzaklaştırılması ile buna ilişkin usul ve esasları düzenleyen ikinci fıkrasının Anayasa'nın 2, 5, 123 ve 127'nci maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

BELEDİYE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 45 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

